

Motion till riksdagen 2006/07:Fö213

av **Gunilla Wahlén m.fl. (v)**

Jämställdhet i Försvarmakten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lokala handlingsprogram mot sexuella trakasserier ska upprättas på Försvarmaktens utbildningsplatser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarmakten att införa utbildning om genusperspektiv och kunskap om sexualiserat våld på samtliga nivåer inom officersutbildningssystemet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarmakten att vidareutbilda samtliga anställda i kunskap om sexualiserat våld och genusvetenskap.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarmakten att genomföra kvalificerad genusutbildning med värnpliktiga.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarmakten att göra genuskunskap och erfarenheter av jämställdhetsarbete till en formell merit.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarmakten att upprätta en handlingsplan för att uppnå könsfördelningen 40 % kvinnor i personalen.

Sexuella trakasserier

En grundförutsättning för att få kvinnor att söka sig till försvaret som värnpliktiga och befäl är en god arbetsmiljö utan risk för att utsättas för sexuella trakasserier av något slag. Nolltolerans mot sexuella trakasserier är en självklarhet. För att uppnå detta mål krävs ett planmässigt, genomtänkt och grundläggande arbete. Kartläggningar visar att förekomsten av sexuella trakasserier

Fel! Okänt namn på

är ett stort problem inom det militära försvaret. Försvarmakten, liksom andra myndigheter, behöver utveckla sin jämställdhetspolitik. Försvarmaktens ledning har tagit steg i rätt riktning – utbildning och andra åtgärder har lett till viss minskning av förekomsten av sexuella trakasserier – men verkligheten visar att detta inte varit tillräckligt. Problemen är omfattande i jämförelse med andra samhällssektorer och ett fortsatt arbete är därför nödvändigt. Kunskap om sexualiserat våld såväl som Försvarmaktens policy mot sexuella trakasserier måste omfatta alla anställda och värnpliktiga på alla förband, skolor och andra enheter inom Försvarmaktens område.

Ett viktigt instrument i detta arbete är lokala handlingsprogram mot sexuella trakasserier. Lokala rådgivare mot sexuella trakasserier på Försvarmaktens enheter har en viktig roll i arbetet genom sitt kunnande, sin möjlighet att vara inspirationskälla för fortsatta ansträngningar och för att nolltolerans mot att sexuella trakasserier skall uppnås. Många enheter har utarbetat sådana handlingsprogram. Men trots att lång tid förflutit sedan man började utbilda och anställa lokala rådgivare har ännu inte alla enheter inom försvaret lokala rådgivare. Av den anledningen måste rutiner utvecklas som gör att Försvarmakten kan följa upp, utvärdera och vid behov ytterligare justera åtgärderna.

Av denna anledning skall regeringen uppdraga åt Försvarmakten att upprätta lokala handlingsprogram mot sexuella trakasserier vid samtliga utbildningsplatser. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Genusutbildning i officerarnas utbildning

Jämställdhetsarbetet inom Försvarmakten är oerhört viktigt då myndigheten bedriver en omfattande utbildningsverksamhet, där attityder i frågor om hur människor ska förhålla sig till varandra både skapas och förmedlas. Ingen skall bli diskriminerad på sin arbetsplats och ingen skall utestängas eller bli diskriminerad p.g.a. etnisk bakgrund, kön eller sexuell läggning. Det är ett arbete som måste förankras och utvecklas på basplanet för att ge ett bra resultat. Kvinnor i försvaret var, enligt en undersökning som genomfördes av SCB och Försvårshögskolan 1999, utsatta för sexuella trakasserier i mycket större omfattning än inom andra myndigheter. Den uppföljande undersökningen, ”Avrapportering av studie genomförd 2002 avseende förekomst av sexuella trakasserier i den svenska Försvarmakten”, visade att problemen fortfarande är mycket stora.

Vänsterpartiet anser att det är svårt att komma till rätta med detta problem så länge de anställda inom försvaret inte får en fullgod utbildning i genusvetenskap och mekanismerna kring sexualiserat våld. Det är först i och med kunskapen om hur könsmaktsordningen fungerar som man kan se och bryta strukturer som bygger på att män är överordnade kvinnor och att män är den norm vilken allt mäts utifrån. De nya officerare som utbildas måste få en ordentlig utbildning i kunskap om maktordningen mellan könen.

Vänsterpartiet vill påpeka att genusvetenskap i utbildningssystemet är helt avgörande för att på allvar skapa en jämställd organisation och verksamhet,

liksom för komma åt grundorsakerna till sexuella trakasserier. Det handlar om att göra det till ett naturligt innehåll och en självklar inriktning i den militära utbildningen. När unga officerare kommer ut på arbetsplatserna har de denna kunskap med sig. Detta i sin tur stödjer det arbete som sker på de olika förbanden. Man kan då bryta den onda cirkeln av negativa strukturer och attityder. Regeringen skall därför uppdra åt Försvarsmakten att införa utbildning om genusperspektiv och kunskap om sexualiserat våld på samtliga nivåer i officersutbildningssystemet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Genusutbildning för redan anställda

Att genomföra utbildning i genusvetenskap för nyanställda ger förutsättningar att lösa problemet med sexuella trakasserier i framtiden, men det är inte nog. För att minska kunskapsglappet mellan nyutbildade och redan anställda måste även den redan utbildade personalen få en djupare kunskap i ämnet. Vänsterpartiet anser att det hos redan befintlig personal i organisationen måste ske en organiserad och genomtänkt vidareutbildning i genusvetenskap samt ges kunskap om strukturer och mekanismer kring sexualiserat våld.

Regeringen skall därför uppdra åt Försvarsmakten att göra en mål- och tidsplan och uppföljningsredskap för detta i syfte att samtliga anställda skall vidareutbildas i kunskap om sexualiserat våld och genusvetenskap. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Genusutbildning för värnpliktiga

Vänsterpartiet menar att ett obligatoriskt genusperspektiv i utbildningssystemet är helt avgörande för att på allvar skapa en jämställd organisation och verksamhet. Därför bör genuskunskap även ingå i värnpliktsutbildningen. Detta är viktigt inte minst med tanke på att det är från denna grupp som en stor del av rekryteringen av personal till internationella uppdrag sker. Där är genusperspektivet ett viktigt arbetsredskap för att på ett fullgott sätt kunna genomföra uppdraget. Det är även från de värnpliktiga som framtida officerare rekryteras. Av denna anledning skall regeringen uppdra åt Försvarsmakten att genomföra kvalificerad genusutbildning med samtlig inryckande värnpliktig personal. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Genuskunskap och jämställdhetsarbete som formell merit

Vänsterpartiet har i tidigare motioner krävt att genuskunskap och erfarenheter av jämställdhetsarbete skall betraktas som en formell merit i tjänstgöringsom-

Fel! Okänt namn på

dömena och som kriterium för bedömning i nomineringsnämnderna. Mot bakgrund av aktuella händelser som visar att Försvarsmakten fortfarande har stora problem med sexuella trakasserier och negativa attityder mot kvinnor i organisationen har det nu åter blivit dags att aktualisera detta krav. Om man menar allvar från försvarsledningens sida med att komma till rätta med jämställdhetsproblemen inom organisationen skulle detta vara ett sätt att visa det.

Regeringen skall därför uppdra åt Försvarsmakten att göra genuskunskap och erfarenheter av jämställdhetsarbete till en formell merit i tjänstgöringsomdömena och som kriterium för bedömning i nomineringsnämnderna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Mål om jämn könsfördelning i Försvarsmakten

Försvarsmaktens personal består idag endast av ca 4 procent kvinnor. Detta är en kraftig obalans. Det är rimligt att Försvarsmakten arbetar utifrån ett mål och en arbetsplan för att komma till rätta med denna sneda könsfördelning. Ett mål om 40 procent kvinnor i framtiden kan vara en första målsättning. Regeringen skall därför uppdra åt Försvarsmakten att upprätta en handlingsplan för att uppnå könsfördelningen 40 procent kvinnor hos personalen. Detta skall riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 oktober 2006

Gunilla Wahlén (v)

Torbjörn Björlund (v)

Kalle Larsson (v)

Kent Persson (v)

Josefin Brink (v)

LiseLotte Olsson (v)

Alice Åström (v)